

Műveljük erdeinket és anyanyelvünket!

Gyakorló erdőművelőként joggal büszkélkedhetünk azzal, hogy erdeink gondos kezelése mellett édes anyanyelvünk művelése terén sem maradunk el. (Lapunk idei lapszámaiban több írás is foglalkozik a szakmai nyelvünkkel.)

Az ötvenes évekbeli kényszerű pályamódosításom során az első fura tapasztalatom az volt, hogy az építőiparban schichtakönyvnek nevezték az a füzetet, amit mi munkanaplónak hívtunk.

Szakmai zsargonunk jól kifejezi tevékenységeinket, megértése a köznyelvet beszélőknek sem okoz nehézséget. Remélhetőleg az új és még újabb munkagépek is elnyerik kifejező elnevezésüket (harveszter, forwarder stb.)

Az erdőművelésben is új eljárásoknak, munkamódszereknek nézünk elébe, ezért fontos, hogy ezeknek is kialakítsuk a közérthető, kifejező elnevezéseit. Például a száraló üzemmódra, a folyamatos erdőborításra való áttérésnél ilyen találó elnevezés a bolygatás, a lékek vágása stb. Van azonban néhány fogalom, amelynek a használatát előbb megfontolásra ajánlom, mielőtt széles körben bevezetnénk.

Szabadjon például a gyakran használt „minőségi csoportos gyérités” elnevezést felhoznom. Ennek sajnos nem tudtam eddig az értelmét megfejtetni. A „minőségi” jelzőt a kereskedelem reklámberei találták ki néhány évtizeddel

előtt, és a „jó minőségű” helyett kezdtek a kedves vásárló fülébe elültetni. Esetünkben is a jó minőségű jelző szinonimája ez a szó? Ellentétele pedig a rossz minőségű, rosszul elvégzett gyérités?

A gyéritésjelölés során az erdész az állomány minőségének a javítására törekszik. Kívágyásra jelöli a nem kívánatos fafajú, kedvezőtlen alakú, esetleg sebzett fákat, nagyobb növényteret adva ezzel az értékesebbnek tartott egyedeknek. Ha pedig olyan szerencséje van, hogy az állományt már az ápolások, tisztítások során megszabadították a nem kívánatos fáktól, egyszerűen törzsszámapasztást végez, elkerülendő az állomány vesztes felnyugulását. Tevékenységéhez támpontot is találhat az erdőnevelési táblázatokban. Úgy gondolom tehát, a gyéritést lehet jól és rosszul is elvégezni, a „minőségi” jelző nélkül is.

A „csoportos” jelző esetében azt tudom feltételezni, talán a gyérités erélyére gondolt ennek a jelzőnek a kitalálója. Ismeretes, a gyérités lehet erőteljes, erélyes, vagy inkább mérsékelt, „óvatos”. Ez utóbbit akkor alkalmazzuk, ha egy jól kezelt erdővel van dolgunk, tehát nincsenek benne a fő fafaj fejlődését gátló faegyedek, mert azokat már az előzők során gondos kezük kigyomlálták az állományból. Itt a törzsszámapasztás során általában nem megyünk

80% alá a záródás megbontásával. Nincs okunk megkockáztatni az ágtisztulás elmaradását, a fattyúhajtásokat, az erdő aljának elborítását gyomokkal, cserjékkel.

Egészen más a helyzet, ha egy kevésbé jól sikerült rudas erdő helyrehozatalának nemes feladata hárul ránk. A nem kívánatos faegyedektől, ha nem is minden áron, de „áldozatot” is vállalva minél előbb meg kell szabadítanunk a kevés és szorongatott helyzetű, véghasználatig fenntartandó fákat. („V”-fák, emlékszünk?) Ilyen esetben már 70%-ra is lecsökkentjük a záródást, számolva (kisebb) káros következményekkel is.

Ha pedig egy erdőrésztelen belül mindkét eset előfordul, máris itt a tenni-való, egyenetlen erélyű gyérités végzendő. Talán ilyesmire gondolt a „csoportos” jelző alkalmazója is. Az ilyen, változatos erélyű gyérités lehet az első lépés a vágásos erdőnek szálalóvá alakításában is. Az erősebben megbontott részek fái nagyobb koronát fejlesztenek, hamarabb termik a makkot, hamarabb elérik a vágáskorukra tervezett átmérőt. Ezután következhet a még erélyesebb belenyúlás, aminek lékek vágása a neve. Egy-két röpke évszázad, és kialakul a vegyes korú, változatos szálaló erdő.

Reményfy László
okl. erdőmérnök

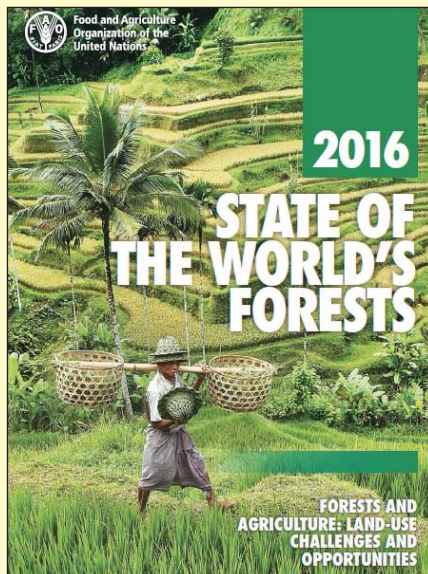
A világ erdeinek állapota — 2016

Megjelent az ENSZ FAO 2016-os éves jelentése *A világ erdeinek állapota* (The State of the World's Forests — SO-FO) címmel, amit a FAO Erdészeti Bizottság legutóbbi ülésén mutattak be.

Az erdők kiemelt szerepet játszanak a fenntartható mezőgazdaságban: hozzájárulnak az egészséges vízkörforgáshoz, talajmegőrzéshez, megkötik a légköri szén-dioxidot, hatással vannak a helyi klímára és élőhelyet biztosítanak számos állatnak és beporzóknak.

A fenntartható fejlődés 2030-ig szóló keretrendszere, továbbá a párizsi klíma-megállapodás szellemében nem kezelhetjük többé az élelmezés és fenntarthatóság kérdéseit egymástól elválasztva, mondta az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) főigazgatója, José Graziano da Silva. A je-

lentés üzenete egyértelmű: fák kivágása nélkül is termelhető több élelmiszer.

Továbbra is a mezőgazdaság tehető felelőssé az erdőirtás országnérszéért. Ezen belül is a trópusi és szubtrópusi nagyüzemi (40%), valamint a helyi és önellátó mezőgazdasági termelés (33%) vezeti a listát, a maradék 27% a városok növekedésének, az infrastruktúra és bányászati beruházások számlájára írható a jelentés szerint. Miközben a fák és erdők ökológiai haszna vitathatatlan.

A megfelelően kezelt erdők komoly kapacitással rendelkeznek az élelmezésben, jövedelmet biztosíthatnak a közelben élők számára. Közel 2,4 milliárd ember használ fát főzéshez és az ivóvíz sterilizálására, illetve az erdei termények a helyiek táplálkozását tehetik kiegyensúlyozottabbá.

A jelentés a FAO honlapján (<http://www.fao.org/3/a-i5588e.pdf>) érhető el, számos világnyelven.

Forrás: FAO